

1907

FUTURISME

Revista Catalana

04804

PREU: 20 CÈNTIMS

ANY I * * * NUMERO 2
15 DE JUNY DE 1907
DIRECCIÓ: MALLORCA
ENTRE 257 Y 259
BARCELONA

Grans magatzems de Sastreria

Pantaleoni Germans

Escudellers, 66 - Rambla Canaletas, 11 (Sastreria Model)

❖ ❖ ❖ ❖ Gran assortit de

Zephirs y Batistes

pera Camises d'istiu ❖ ❖

FUTURISME

Revista Catalana

ANY I ☿ NUMERO 2

BARCELONA

15 DE JUNY DE 1907

SUMARI:

TEXT: Franz Stuck. — Una institució notable, per CARLES MARCH. — Preludi (fragment), per H. HEINE. — La nina, per EMILI TINTORER. — El vostre bes, per LLUÍS VIA. — Salomé (acabament), per M. KUFFERATH, traducció de R. F. — Epigrama, per APELES MESTRES. — Els futurs futuristes, per RAMON FOIX. — Catalanisem el nostre Art, per GABRIEL VINYAS. — Les joguines y l'educació, per LÉO CLARETIE. — Exposició d'Artistes Independents, per M. A. SÁNCHEZ. — Sacrificada, per JOAQUIM ROSSELLÓ Y ROURA. — Dolor de pare, per JOSEP BURGAS. — Teatre íntim. — Noves. — Obres rebudes.

GRAVATS: Sensualitat, L'Esfinx, Ball de l'anella y Paradís perdut, per FRANZ STUCK. — Professó, Sastreig públic, Captaires esperant la sopa, Impressió, L'aplec de Sant Medi y Dibuix, per AINAUD. — Les dónes de Plougastel al aplec de Santa Agna de la Palud, quadro de COTTET. — Giovanna Tornabuoni y les Tres Gràcies (Museu del Louvre), quadro de SANDRO BOTTICELLI.

FRANZ STUCK

Franz Stuck va nèixer a Tettenweis (Alemanya) el 25 de Febrer de 1863. Fill d'un moliner, el primer impuls per lo gran el va rebre de sa mare, que encara que una senzilla dòna de poble, li feu estimar la bellesa. Ella li mostrà les primeres revistes ilustrades, començant aviat a dibuixar per les portes, parets y rajoles, y al poble l'anomenaven el pintor. Als començos la lluita per la vida'l forçà a dedicar-se a les industries artístiques. Més tart, quan l'editor Gerlach s'adonà d'ell, li encarregà pera l'obra «Alegories y emblemes» una serie de dibuixos, els quals no sols causaren admiració en els centres intel·lectuals, sinó que tothom els va aprofitar y s'aprofiten encara. Ja allavors trovà'l seu estil, y les caricatures que va dibuixar per les «Fliegende Blätter», no les faria millor avui.

Començà molt tart a pintar, vencent ab molta facilitat les dificultats de la tècnica, com ho prova'l seu quadro «El guardià del Paradís», primera obra que produí.

D'un sol cop va posarse a l'alsada dels primers artistes de Munich, avençant sempre sense les caigudes ni'ls retrassos que's noten generalment en la majoria dels artistes després d'un gran succés.

A l'exposició de 1889 va guanyarse l'admiració del públic y va ferse un mercat, presentant quadros tant importants com «L'Esfinx», «Centaures», «Temptació» y altres. Després d'aquesta exposició avençà ràpidament en l'art pictòric. A l'estiu va exposar l'obra «Llucifer», que fou molt discutida. Un any després va venir «Pietà», que encara que no es una de les més personals es d'una fermesa gran. Més tart aparegueren «Crucifixió», «Guerra», «Pecat», «Sensualitat», «L'Esfinx», «L'expulsió del Paradís», «Sèquit de bacants», «Carmen», «Palanca de l'amor», «El bany de Susagna», «Centaures», «Faunes», y bon nombre d'escultures que estan a l'alçada dels seus quadros, com «L'atleta de la Bola», «La balladora antiga», «Amaçona» y altres.

Avui Franz Stuck té quaranta quatre anys y està en el períod àlgit de sa força creadora, lo qual fa esperar d'ell obres encara de més interès y empena que les que ha produït.

SENSUALITAT, PER FRANZ STUCK

UNA INSTITUCIÓ NOTABLE. PER CARLES MARCH

No soc dels que's complaguin gaire en esmentar y comentar coses passades. Guaitant sempre l'avenir, absorvides continuament les meves accions y els meus pensaments en treballs presents que'm fan ovirar nous temps, perquè's té fe y confiança en lo que's fa, no se'm presenten gaires ocasions que per casualitat em portin a la memoria temps que afortunadament ja són ben lluny. Però un cas, per excepció, se m'ha presentat que m'ha donat motiu de recordar temps de la meua infantesa. M'han proposat anar a visitar l'Escola Horaciana. Al dir-me si hi volia anar se m'ha aparegut tot el temps que jo vaig passar a estudi. Al pensar en anar a visitar una escola, ab tota crudeltat han tornat a reviure en mi aquelles hores tancat en una escola, ab l'ensopiment per tots cantons, ab la fredor d'aquelles sales, ab la basarda de l'ambient, ab els carrers que passava pera anarhi solzament coneguts a una hora determinada. D'aquella època n'he tinc cap record que'm fassi agradable el pensarhi. Passà per mi aquell parentesi de temps que allí vaig estar soterrat, com a càstig de la vida. Sortint dels primers temps de nin y ab un pressentiment de que s'entra en una altra edat, allí van portarme sense sapiguer perquè.

Aquelles cares ferrenyes, que les recordo ab recansa, mai varen indicarme el perquè hi anava; en tot el temps que hi vaig esser mai m'indicaren tant sols camins pera que jo sol ho vegés. Vaig passarhi alguns anys: m'embutiren en el cervell multitud de coses d'una manera automàtica; vaig fer la primera comunió, y enllestit de tot lo que podien donarme en aquella casa, varen trèuremen: y al sortir vaig tambalejar quan em posaren a ple aire pera tornar a viure. Desde fòra me l'hi mirada diferents cops aquella casa. Quin odi que li tinc, pensant que m'insensibilisaren tant de temps.

He corregut, he fet via en altres sentits, y les lluites d'altres moments m'han fet esborrar la persistencia ab què'm dolia del temps perdut. Y a l'anar cap a l'Horaciana, jo desitjava que homes alligonats pel temps que ells han sigut alumnes, desitjessin millor sort pera'ls infants d'ara; jo pressentia que en la gent ardida ab que compta actualment Catalunya, forçosament hi

tenien d'haver els homes que han de tenir una fe gran, molt gran, en la mainada d'avui.

M'he trobat dalt de l'Escola Horaciana, y a l'entrar no he sentit cap d'aquells escàndols y aldarulls que s'acostuma a sentir en la majoria d'estudis, cantant coses que mai arriben a aprendre, ab aquells pregs y cantarelles tant antipàtiques.

He voltat aquestes sales, atapaides de nois y noies, tots satisfets y alegres, tots contents d'estarhi. Els he vist traspasar d'un cantó a l'altre y acabar una classe pera començar un altre treball, ab dalit gros de ferlo. Els he vist preguntant y fent repetir coses que no havien entès gaire bé, fent interrupcions pera aclarir lo que pera ells era una incògnita. Els he sentit llegir poesies d'en Maragall, de l'Alcover y de Mossen Cinto comprenent tot lo que deien. Y aquest es el millor elogi. M'han contat l'encís d'unes excursions que han fet, pràctiques y originals, y una munió de belles coses que en l'avenir pensen realisar y que l'obra feta dóna la seguretat que assoliran, y moltes altres coses que he vist en aquella hermosa comunitat. Pero lo que més m'ha encisat, encís que es pera tots els artistes, es que volen voltar l'Escola Horaciana ab obres d'art. Pera nosaltres, els que creiem que una de les seves finalitats més enlairades es anar mostrant nostres obres a la gent, aprofitant tots els llocs que se'ns ofereixin pera mostrarles, l'idea dels professors de l'Horaciana ens té d'esser netament simpàtica. Als que pressentim noves visions en coses d'art, ens ha d'esser agradable veure com se comencen a desterrar dels estudis aquelles barrueres estampes ab l'història del fill pròdig, d'aquelles làmines ab aquells colors tant inarmònics que són passatges de la Biblia, penjats dalt del sostre; ab les reproduccions indignes de quadros, que tots plegats vicien l'esperit dels nois, els desorienten, y un cop homes se decanten per lo que l'habitud de tant desgraciades coses els ha preparat. Aquest hermós intent us dirà millor que res lo que es l'Escola Horaciana. Tot lo que hi hem vist nosaltres ho podeu anar descobrint, sapiguent aquest projecte, aquest intent d'anar arrodonint l'ensenyança d'aquests infants en una forma tant completa.

A vósaltres, artistes de nostra terra, els que esteu tant interessats y voleu que'ls nostres ciutadans esdevinguin homes sencers, y que estiguen convençuts de la alta educació de l'Art, ajudeu a apariar en aquest sentit l'Escola Horaciana ab les vostres obres.

L'ESFINX, PER FRANZ STUCK

P

RELUDI. PER H. HEINE (1)
(FRAGMENT)

Repulsiu y atractiu a la vegada,
al enfront del portal vegí una esfinge
ab urpes de lléu y ab pits de dòna,
d'una dòna hermosíssima.

Hermosíssima, sí! Sos ulls cridaven
salvatges voluptats; el dolç somriure
de sa boca arquejada,
les més dolces promeses oferia.

Tant tendrament el rossinyol cantava!...
no he pogut resistir! No bé imprimia
un bes en eixa boca misteriosa
presoner vaig sentir-me.

(1) Del aplec de poesies *Intermezzo*, traducció d'Apetes Mestres.

La pedra ha sospirat; aquella cara
de marbre, cobra vida;
tota la flama de mon bes va beure's
ab una set lasciva.

Va aspirar mon alè, ma vida tota;
y pantejant de voluptat, l'esfinge
en ses urpes va estrenye'm
y va esqueixar de tot mon cor les fibres.

Martiri deliciós, plaer que angouxa,
tortures y delícies infinides!
Mentre'l bes d'eixa boca m'ubriagava,
m'obrien els unglots crudels ferides.

Y el rossinyol cantava: «Oh esfinge bella!
Amor, Amor, per què barreges, digues,
a tes felicitats, mortals tortures?
Respon, hermosa esfinge.

Amor, Amor! digues un mot, revèlem
aqueix fatal enigma...
Fa vora de mil anys que per trobarlo
medito nit y dia.»

LA NINA. PER EMILI TINTORER

Davant meu, en el compartiment del tren exprés, que anava lluny, més lluny de França, hi seia una nina. Una nina de carn y òssos. Al entrar no l'havia vista, atrafegat com anava ab maletes y paquets que no sabia ont enquistar. Després, posat ja tot en ordre y quan el tren volava, la vaig veure y poguí contemplarla a pler.

Duia un guarda-polç de seda clara ab grossos botons negres, una corbata monumental, esfereidora, tota vermella, y un panamà petit al cap sense altre adorno que una cinta també vermella, senzillament llaçada. Un vel gris li enfosquia 'ls cabells rossos, enquadrant son rostre fi, que apareixia indecís al fons de les gaspes volejantes. Semblava una *poupée* d'aquelles que surten al teatre fent monades; d'aquelles que semblen nines de debò, nines qui de sobte se són fetes grans y qui, animantse, de sobte se són fetes dònnes. Els seus ulls, sobre tot, eren vers ulls de nina, de nina viventa.

Y jo me la mirava.

Primer vaig mirar-la ab curiositat, ab aque-

lla íntima complascència que sentim al contemplar una cosa bella. Després, poc a poc, vaig quedarme embadalit, com encantat. La veia y no la veia. La mirava ab ulls clars y buits, ab aquells ulls clars y buits que posem quan, tot mirant una cosa, pensem en una altra. Jo no hi pensava en els ulls d'aquella nina encara que ells fossin la causa única de tot lo que jo pensava.

Jo anava pensant això:

«Qui deu esser aquesta nina? Ont deu anar? La seva arribada, l'espera algú? Un de sol o bé molts? Seràn dos braços els qui la aculliran joiosament, o seran molts braços: vint, trenta, quaranta? Seran dos llabris o seran mil llabris els qui se la menjaran a petons?

»Y ella, què dirà, què farà ella?

»Quina mena de veu deu esser la seva veu y què deu dir quan parla?»

Després anava jo pensant, confosament, en una humanitat futura, nova. En una humanitat clara:

«Tems a venir, se coneixeran mellor els homes, uns als altres? El jorn arribarà en que sabrem capir la fórmula precisa d'ingenuïtat y de veritat que duren escrita al front, escrita als ulls, escrita als llavis? Y ens coneixerem tots

ben bé ab sols esguardar-nos? Y fins els qui no'ns haurem vist may, ens coneixerem també mercès an aquella sinceritat que posarem en escrits, que posarem en retrats, que posarem en paraules; tot lo qual veurem y oïrem sense mourens de casa?...

»Sí, un jorn vindrà en que'ns coneixerem tots en el món, absolutament tots, els uns als altres.

»Quin jorn de gloria serà aquell! Com aleshores podrem ajuntarnos els qui siguem bessons: bessons de cor, bessons d'ànima! Y quines sardanes y quines dançes! Y quins besos folls y quines cantades! La nostra *mitja-taronja*, les nostres *mitjes-taronjes* de cada hu, com les trobarem sense cercarles! Com...»

BALL DE L'ANELLA, PER FRANZ STUCK

La nina ha mitj-rigut y m'ha mirat irònicament ab els seus ullajos. M'havien caigut els guants y'l bitllet y un mocador y una cartera. Tot era a terra, y jo ab els peus tot ho aixafava. Y'ls meus ulls encantats, clars y buits, no havien vist res. Els meus ulls somniaven.

La nina, al despertar-me jo, va mossegarse els llavis. Per què no reia sollorosament? Per què no parlava?

Era arribat a lloc. Vaig saludar, vaig baixar del tren y el tren se posà en marxa.

La nina deu esser molt lluny, més jo encara els veig aquells ullajos y aquella mitja-rialla.

Y encara'n sento anyorança d'aquella veu que no he sentida, que sols he endevinada.

Si jo li hagués dit quelcom... si jo li hagués demanat, exigint una, dues paraules...!

Oh, no! Que això no's fa! A les nines assegudes enfront nostre, quan anem en el vagó d'un tren exprés, no res se'ls hi demana. Que elles ja fan bé prou si'ns miren ab llurs misteriosos ulls.

Potser encara es millor que no enrahonin.

Car si jo — pera saber qui era y com era, què sentia y com pensava — si jo — pera conèixer els seus amors y les seves penes, els seus anyoraments y les seves esperances — li hagués gosat dir a la meua nina:

— Oh, nina: parla!

... n'estic segur, m'hauria contestat irònicament, ab veu burleta:

— Per què... si no'n tinc ganes?...

EL VOSTRE BES⁽¹⁾. PER LLUÍS VIA

Endebades varons doctes y savis
jocs d'amor os vindrien a ensenyar:
en tants anys que no's junten nostres llavis,
com n'heu après, senyora, de besar!

En l'esclat d'eixos besos no hi sanglota
vostra ignocència vacilant sorpresa;
a l'esclat d'eixos besos os deu tota
com dolç tribut al goig y a la bonesa.

Els besos nobles que m'heu dat suara,
ardents com són, no exciten mos neguits:
pera besar així cal esser mare
y a l'infant-home haver tingut als pits;

y haver tastat aspreses de la vida,
y haver patit afronts, y haver plorat,
y als més fervents amors haver mancat,
y haver tornat a aimar, repenedida.

Anc que vos al besar os dongueu tota,
vostre bes no es ja'l bes de la passió;
no es torrent que ix de mare y prest s'agota,
sinó abundant y rítmic brolladò.

Vos no os gasteu besant; ni sôu ja nena,
ni es cercar el plaer vostre comès:
si ans de besar de gracia vos sôu plena
més encara os hi veig després del bes.

Després del bes que os fa tant agraciada
y ab que la set de l'home aneu calmant;
després del bes que os fa tant venerada
de tots aquells que os desitjaren tant
y qual ansia de goigs haveu calmada.

Per 'xò avui vostre bes es tot tendresa
si ahir fou sobressalt, ansia y temor;
així atuhiu dels homes l'escomesa;
quan hi haja en vostre bes sols gentilesa,
ab ell, senyora, atuhireu l'amor.

SALOMÉ. PER M. KUFFERATH. TRADUCCIÓ DE R. F.

(ACABAMENT)

Mentrestant, la veu de la cisterna profereix de nou en terribles imprecacions. Tota l'assamblea tremola. Els jueus discuteixen. Es el profeta Elies qu'ha retornat? No, no es pas ell. Déu no's mostra en aquests temps de tenebrès! Y ademés fa molt temps que Elies es mort. Potser serà, doncs, el Mesies? Sí, es el Mesies, dit el Nazarè. Es a Galilea ont fa miracles y ressuscita'ls morts. «Seria terrible si'ls morts tornaven», crida Herodes. Y pera aturdir-se en aquesta angoixa demana a Salomé que dançi per ell. Ella dançarà, la bella princesa, mes ab la condició de que'l tetrarca juri donarli lo que demanarà. Herodes ho jura. Salomé dança, y quan, cansada, cau als peus d'Herodes, quasi riallera, ab veu manyaga pronuncia aquestes sinistres paraules: «Vull que'm portin ara mateix en un plat d'argent la testa de Iokanaan.» Herodias aprova a sa filla. Antipas està espantat. «Demaneume mes joies, mos palaus, la meitat de mon reialme, y ho donaré tot, mes no'm

(1) Del llibre *Esteles*, recentment publicat.

demaneu la vida d'un home.» «—Jo vull la testa de Iokanaan!»—respòn la veu virginal.

Vençut, Herodes es deixa pendre per Herodias l'anell de mort que un esclau porta an el butxí. Vegeulo, ja al fons de la cisterna, sobre la qual Salomé's decanta ansiosa. Ella escolta: cap soroll. Un gemec? no, el brugit d'un glavi que cau. Es covard, aquest butxí; no gosa donar el colp. «—Soldats, correu a ajudar-lo. Colpeja, colpeja, Mannai!»—Y vetaquí en claretat llunar, que s'es feta més sinistra, que del forat de la cisterna surt el cap tallat aguantat per un gran braç negre.

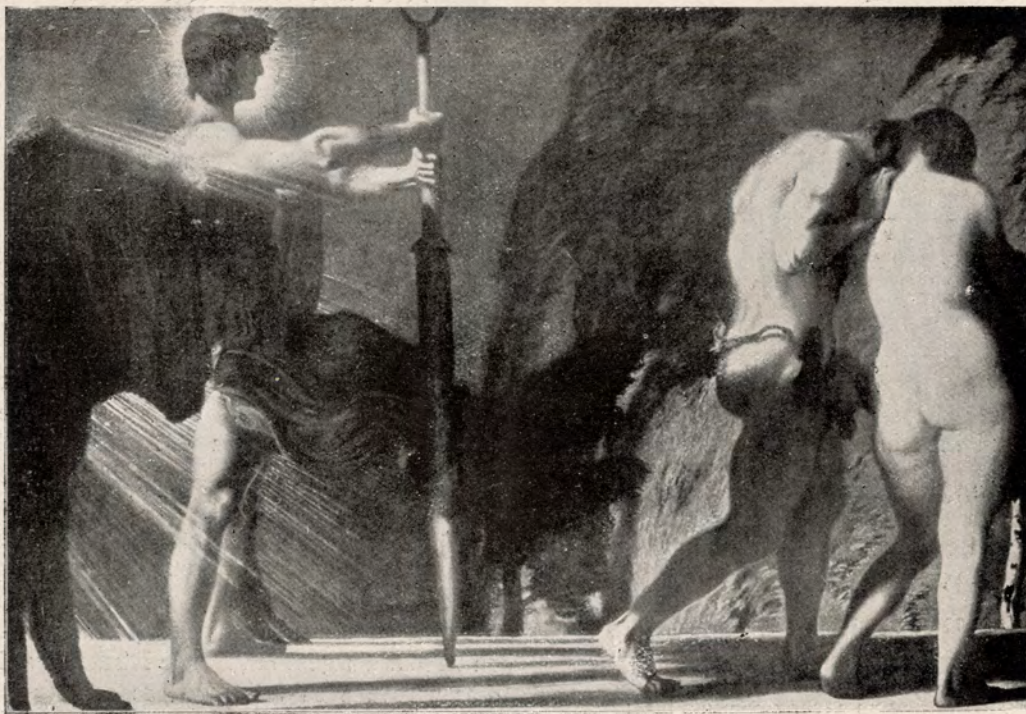
El moment es terrible. No hi ha, potser, en el teatre res de més terrorífic. Mes per quin motiu un poeta dramàtic no té dret d'ampararse ab el text bíblic que tants altres artistes han buscat per interpretar?

Si no hi hagués en el drama d'Oscar Wilde més que aquest gros efecte de terror, podria dubtarse; mes hi ha una altra cosa. Salomé, mentrestant, s'ha apoderat de l'objecte de sos desitjos. Inconscient dels que la volten, muts y aterrats, ella parla an aquesta testa sense vida, an aquesta boca que deia tant espantoses imprecacions y llençava tant alts pensaments; an aquells ulls que tant terribles eren y que

menyspreuaven de mirarla, doncs si l'haguessin mirada, Iokanaan l'hauria estimada. Y lentament, agenollantse davant del plat d'argent, inclinantse sobre'l tros lívit, pren, en fi, an aquesta boca morta la penyora d'amor, el bes que viventa li hauria refusat. «Matèu aquesta dòna!» crida Herodes. Y sota'ls escuts, els soldats ofeguen a Salomé. Aquesta es la fi del drama.

Per espantosa que sigui aquesta escena, s'ha d'admirar l'art meravellós ab que està portada, la potencia d'evocació del poeta, que sense una feblesa, sense una falta d'estètica, ab un interès sostingut sempre ab la mateixa força, ha sabut lligar la suprema angoixa tràgica ab la màgica del lirisme més elevat. Els últims pregs de Salomé formen una pàgina ont la riquesa d'estil, l'esclat de les imatges, la cadencia dels mots y de les expressions remembren les més pures belleses dels poetes més grans d'Orient.

La conclusió Oscar Wilde la deixa, si no incerta, al menys inexpressada. En el drama líric den Ricard Strauss la música l'exposa ab la més eloqüenta claretat, car es això lo que interessa més remarcar si's vol comprendre'l drama líric *Salomé*, de Ricard Strauss, del qual ens ocupem ab preferència aquí. El tema que acompanya en boca de Iokanaan l'anunci d'una

PARADÍS PERDUT, PER FRANZ STUCK

redempció, es idènticament igual al que dona l'orquestra obstinadament en el moment en que Salomé dona la suprema besada a la testa del sacrificat. No es pas segurament això per etzar o per capritxo. Es la voluntat reflexada del compositor interpretant el pensament de Wilde y donant al poema aquesta conclusió filosòfica y poètica de la redempció de Salomé per l'amor.

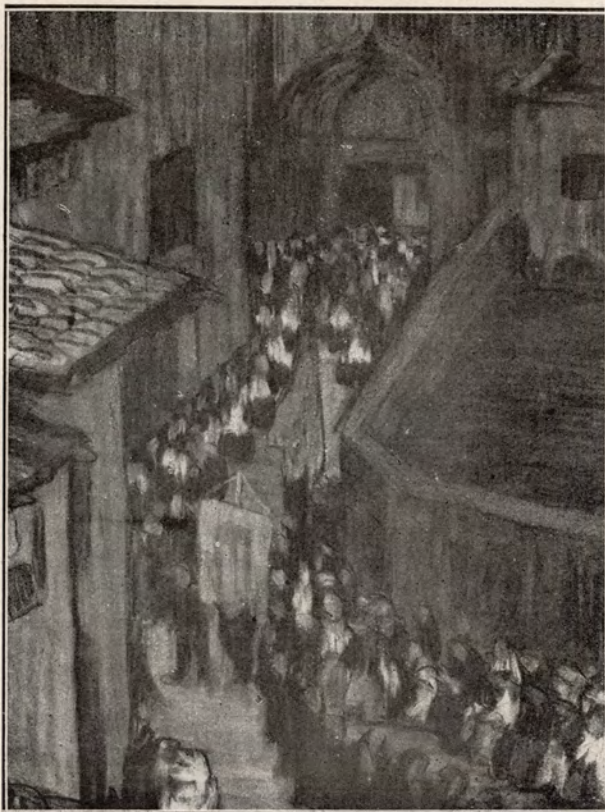
Un cop coneguda l'íntima relació que Ricard Strauss estableix entre'ls temes que expressen l'amor de Salomé y l'idea de Redempció que personifica Iokanaan, s'aclareix l'obra y's revela tota la seva economia estètica, doncs, deixeble comprensiu de Wagner, Ricard Strauss combina de tal manera tots els elements que han d'entrar en sa composició, que la seva aparició, sos diversos retorns, les múltiples combinacions en les quals els utilisa, se fonen en un tot orgànic ont no hi ha res que deixi de tindre un sentit, una expressió, y per aquest mateix motiu un significat espiritual. Els temes musicals de que se serveix lliurement y ab una facilitat que prova la més sorprenent mestria musical, són dividits en dos agrupaments ben diferents. Hi ha tota una serie de temes que caracterisen la vida inferior de Salomé, sos instints perversos, com podria dirse. Exposats desde'l començ de la partitura's noten per llur constitució rítmica arbitraria y llurs harmonies dissonants, que s'oposen netament als dos temes més principals, fàcilment reconeguts desde la primera audició, que's refereixen a la persona de Iokanaan, y que, al contrari, són edificats sobre harmonies consonants: l'un quasi pot dirse cavalleresc y militant, que sembla referirse particularment a la missió del precursor; l'altre, d'una gran noblesa melòdica y d'una dolçor evangèlica molt sentida, sembla més aviat evocar l'imatge dels nous temps, de la pau esperada en l'anunciat regne del Mesies. Aquest tema es el que, combinantse ab una frase calorosa que tradueix en ses transformacions tots els estats d'ànim de Salomé, tantost manyaga y voluptuosa com apassionada y trèmola, o be afollada com un ritme de vals, o a la fi exasperada fins al crit d'angunia quan Salomé cull finalment en els llavis del sacrificat aquell petó que inutilment demanava al profeta viu, aquest es, doncs, el tema que, aclarintse de mica en mica cap al final de l'obra, transporta'l

drama més enllà de les tràgiques realitats de l'escena en les altes esferes de l'espiritualitat y de la sensibilitat moral.

Entre aquests dos grups de temes, tota una barreja curiosa de motius secundaris de natura pintoresca o de característica significació s'enllassen en la trama orquestral y formen els episodis que separen entre elles les tres grans escenes ont dominen els temes propis de Salomé y Iokanaan.

No tarden a sorgir els anàlisis temàtics que detallaran ab molt interès les flexibles y subtils transformacions a les quals el mestre ha sotmès aquests diversos elements. Ens hem limitat aquí, després d'haver senyalat d'una manera sumaria y general el procediment seguit en l'obra, a dir la meravellosa unitat musical del conjunt en un esboç melòdic rítmic d'una potencia irresistible; doncs es això sobretot lo que més admira l'auditor desde'l començ de la partitura de *Salomé*: la claretat melòdica, la pulcritut y solidesa de les línies arquitectòniques de la composició.

No obstant totes les ardideses de sa harmo-

PROFESSÓ, DIBUIX DE L'AINAUD

nia, de la complicació a primera vista especial de ses combinacions rítmiques, de la confosa barreja de tonalitats y traçats melòdics que semblen irreconciliables, Ricard Strauss es un music tradicionalista. Es de la descendencia directa dels grans simfonistes alemanys. Tots sos desenrotllos son establerts sòlidament sobre una base tònica que resta aparenta y clara en mitj de les variacions més diverses de la polifonia orquestral, malgrat els contrastos passatgers d'harmonies que s'escapen a l'anàlisi. Molts detalls que semblen estrambòtics en la reducció pera piano, s'endolceixen en gran manera mercès a la sabia y enginyosa combinació de sons. La complicació de l'orquestra sobrepuja a tot lo que s'havia intentat fins avuy. Les cordes toquen quasi sempre dividides, lo mateix que'ls grupus d'óboes (augmentats d'un corn anglès *grave*), els clarinets, les flautes, els fagots y els coures; l'arpa's combina en delicioses sonoritats ab el celesta, el xilofon modula sos ritmes al costat dels platerets, del timbal y del bombo; y l'orgue sosté a son temps, ab un pedal greu, tot l'edifici sonant.

Malgrat aqueixa prodigiosa barreja d'enginy, la sonoritat d'aquesta orquestra formidable es d'una fluïdesa extraordinaria. Sembla com un

tapiç delicat y suau sobre'l qual hi aparegués la veu humana irradiant esplendorosa.

Una pàgina capdal pot dirse que resum tota aquesta admirable partitura: l'intermitj simfònic que's titula la *Dança de Salomé*. Tots els temes essencials s'hi retroven agrupats y combinats degudament, fent d'aquest fragment una de les inspiracions més vibrantes, més expressives y més colorides de la musica moderna. Es verament una obra mestra. Si Ricard Strauss l'hagués posat al començ de la partitura, aquesta pàgina aniria, temps a venir, al costat de les immortals obertures de Beethoven, Weber y Wagner. Es tot un poema simfònic ont se sintetisa la psicologia de l'heroïna del drama; les confusions de son ànima, ses aspiracions y sos desitjos, ses esperances y ses decepcions, son orgull ofès, sa crudeltat excitada, son desesper y la dissort final de llur passió.

Ab tot, no es pas aquest l'únic fragment simfònic ben desenrotllat de la partitura. Al començament del drama, quan Salomé demana que s'obri la cisterna ont està tancat Iokanaan y que's fassi sortir al profeta prèsoner, l'ascensió d'aquest es acompanyada per una llarga peça simfònica que s'exten (principalment sobre'l tema heròic propri de Iokanaan) en una pro-

SAFREIG PÚBLIC, DIBUIX DE L'ALNAUD

gressió d'un efecte ubriagador. Quan, per fi, el profeta sorgeix de les tenebres y's redressa en tota llur altesa davant de la filla d'Herodias, l'acord perfecte en *do* major esclata en les profunditats de l'orquestra; es aquest un moment grandios de la més potent bellesa dramàtica. Llavors té lloc entre'l profeta y Salomé la gran escena de seducció, o de revelació, per millor dir, ont les flors melòdiques més estranyes apareixen sobre un fons instrumental meravellosament interessant, resolguentse finalment en una pàgina d'una serenitat profundament emocionant quan Iokanaan parla a Salomé «d'Aquell que està en un baixell en el mar de Galilea», l'únic que pot concedirli la remissió dels seus pecats.

Una pàgina simbòlica, però que's desenrotlla en sentit invers,—que va d'una claretat enlluernadora a l'obscuritat tràgica,—acompanya paral·lelament la descensió de Iokanaan a la cisterna y clou lo que podriem dirne la primera part del drama.

La segona es d'un caràcter més aviat episòdic. Es l'arribada d'Herodes seguit de sa cort y dels hostes quines disputes s'havien ja sentit llunyanament en la sala dels festins. Comença per un tema alegre, en successió de terces y quartes alternades, joguinejant y variant alguns

cops; sobre'ls traçats donats en aquest tema, s'obra desseguida una folla discussió dels jueus referent a la qüestió de saber «si Elies ha vist a Déu o solzament l'ombra de Déu», y an aquest altre problema: «Iokanaan es o no es el profeta Elies ressucitat?» Hi ha aquí un conjunt vocal de la més divertida polifonia rítmica y melòdica: una obra mestra d'humor y habilitat d'escriptura. Fè'm també notar l'hermosa frase melòdica del nazarè que finalisa aquesta discussió confessant sa fe en el Mesies, quins miracles, complerts a les portes de Jerusalem, causen terror al tetrarca.

El desenrotllo del drama porta, en fi, la *Dança de Salomé*, de la qual hem parlat y que es el punt central de la partitura y del drama. Es després d'aquesta dança que Salomé demanarà a Herodes la testa de Iokanaan. L'acció s'apressa no deixant gaire lloc als desenrotllos musicals. Lo que més s'ha d'admirar aquí es la seguretat de l'escriptura y de l'instint dramàtic del compositor. En traços nets y decisius se dibuixa'l terror d'Herodes, la pèrfida joia d'Herodias y l'insistència pueril y supremament cruel de Salomé. La musica panteja, s'extremeix, aclarintse o enfosquintse ab una flexibilitat extraordinària, seguint fidelment el text, y algu-

CAPTIFERS ESPERANT LA SOPA, DIBUIX DE L'AINAUD

nies vegades ab refinaments de pintura realista ben curiosos. Així, perquè Salomé renunciï a sa horrible demanda, Herodes promet donarli sos paons blancs, els més meravellosos que hi ha al món. Strauss s'entreté en imitar en l'orquestra el xiular especial d'aquestes aus. Herodes promet a Salomé joies extraordinàries, de les quals fa una descripció minuciosa: l'orquestra s'expandeix en dibuixos de poliedres que brillen y enlluernen com pedres precioses.

Aquests petits episodis fan esperar y desitjar l'escena final accentuant el prodigiós efecte. Herodes ha consentit. L'anell de la mort ha sigut donat al butxí, qui s'ha precipitat en la cisterna. Salomé s'aboca al pou escoltant. Llavors són els silencis sinistres, els trèmols esferidors, les sonoritats extraordinàries, impen-sades, miraculoses de tràgic horror. Gemecs breus, sospirs sense força sortint com d'una gola escanyada, s'exalen de les profunditats de l'orquestra (1). El butxí fa la feina.

Y vetaquí la testa que surt de la cavitat profunda. Una remembrança terrible y triomfant dels temes que caracterisen la perversitat y els desitjos de Salomé omple de baixos les supremes alçades del conjunt musical y condueix a un *andante* tremolós de passió y de dolor que poc a poc se transforma, se purifica, se calma

(1) Ricard Strauss s'ha recordat aquí d'un procediment que senyala Berlioz en son *Tractat d'instrumentació*, ont diu lo següent: «Un artista piemontès, M. Langlois, que fou escoltat a París, fa una quinzena d'anys obtenia ab l'arquet, apretant la corda alta del contrabaix entre'l pòlser y l'index de la mà esquerra en lloc d'apretarla sobre la clau y pujant així fins prop del caballet, uns sons aguts molt irregulars y d'una força increïble. Si hi ha necessitat de fer produir a l'orquestra un gran erit femení, cap instrument el produirà millor que'ls contrabaixos empleats d'aquesta manera». Es an aquest procediment que ha recorregut M. Strauss pera evocar l'idea de la degollació de Iokanaan.

IMPRESSIÓ, DIBUIX DE L'AINAUD

y exala finalment en un cant d'amor en el qual jo no sé que comparar sinó que sigui'l meravel·lós final del *Tristan y Isolda* o la sublim conclusió del *Capvespre dels déus*. Hi ha una trentena de pàgines de musica que per sa riquesa harmònica, per l'agradable raresa dels sons, per la força, primer enervant y després tranquila del sentiment, per la noblesa y l'amplitud de la linia melòdica, arriben a l'alçada més suprema de la bellesa estètica y donen an aquest terrible drama un final de la més enlairada poesia.

EPIGRAMA. PER APELES MESTRES

(INEDIT)

Es ben extrany! no sé ningú que's deixi
de fer cridar-se per 'quets mons de Déu
un anell qu'ha perdut, una petaca,
un gosset, un no-res.

Y, es ben extrany! no sé ningú que's digni
ferse cridar per aquets mons de Déu
la vergonya, l'honor, el seny, l'estima...
y tanta gent qu'ho perd!

ELS FUTURS FUTURISTES. PER RAMON FOIX

Jo hi veig en aquest hermós desvetllament de les forces vitals de Catalunya, la promesa del compliment de les idees que naixen ufanoses en nostre esperit assedegat de deslliurances.

Si comparem lo que es avui la nostra terra ab lo que era anys enrera, veiem que l'avenç en l'ordre moral ha sigut gran. Mes no hem pas d'aturarnos aquí. Si les idees generoses que nien avui en nostra joventut treuen florida, malgrat tots els impediments y trabes de que s'han vist voltades, què no seran les futures joventuts que trobaran més planer camí per arribar a conquerir l'ideal? Les activitats d'ara són un hermós pervindre per les activitats que vindran. En l'horitzó de l'humanitat s'hi oviren generacions de catalans perfectes en tots els ordres de la vida.

Els pobles moderns se preocupen més de lo artificiosos que de lo natural. Ben pocs han sigut,

relativament, els pensadors que han posat tot el seu esforç a encaminar l'humanitat pel camí de les coses verament naturals, però ja que avui Catalunya es potser el poble que sent ab més força aqueix anhel, ha d'esser ella la que porti la senyera del veritable avenç. Nosaltres, catalans nacionalistes y futuristes, hem de recullir la seva herencia, y fentnosla nostra, perquè es nostra, ja que potser som els únics que la sentim ab veritable força, ajuntanthi el nostre sentir de catalans, portar a Catalunya pel camí de la vida natural, fugint de tota influència estrangera que pugui pertorbar la nostra ascensió gloriosa vers l'ideal pràctic.

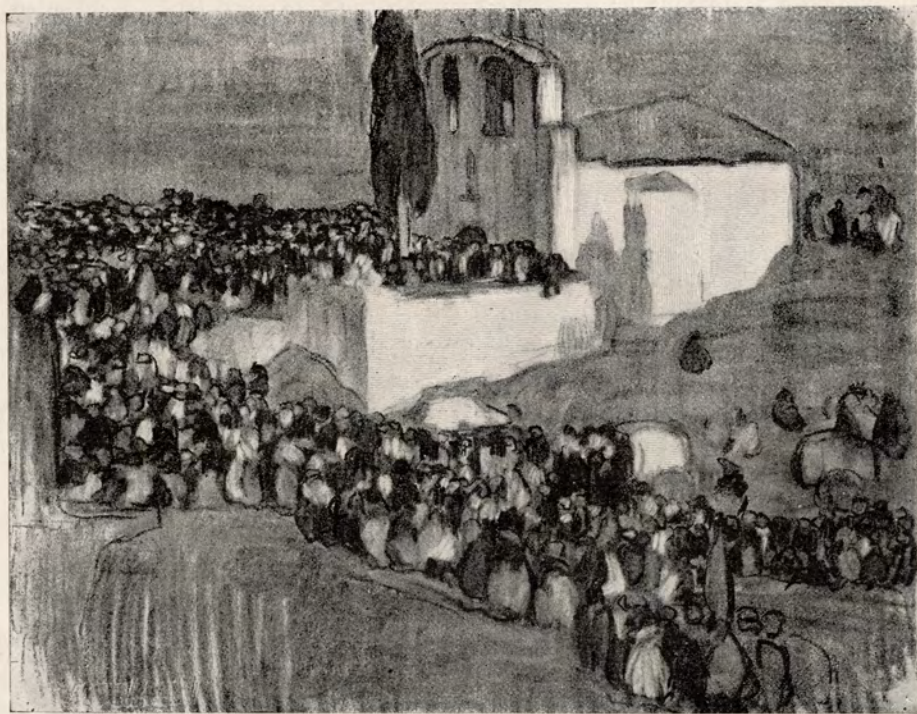
Avui que no hi ha en el món una idea veritablement capaç de redimir a l'humanitat, nosaltres, del nostre pensament n'hem de fer la nova religió, y ab la convicció del que porta en son en sí l'idea salvadora, donar l'exemple als demés homes, perquè Catalunya, aquest poble renascut de poc, aquest poble jove, porta dintre seu la saó de la joventut, y solzament la joventut es font de vida.

Jo crec fermament que així com hi ha hagut una civilització helènica y altres civilitzacions, també pot haverhi en l'avenir una civilització catalana. Tot depen del nostre esforç, tot depen

de nostra voluntat. No'ns ha d'espantar lo colossal de l'obra. Y al dir una civilització catalana, no vull pas dir que nosaltres impossem als demés pobles el nostre modo d'esser, la nostra manera de viure y de sentir, sinó que vull dir que l'exemple de Catalunya, la seva força moral ha d'imposar l'alt exemple de nacionalisació o naturalisació als demés pobles de la terra, assenyalantlos el camí de la vera felicitat.

El nostre ideal ha d'esser un ideal ferm, sencer, sense dubtes ni oscilacions. No tenim de pensarho que no serà segurament la present generació la que vegi portada a la pràctica la nostra idea, hem d'anar de cara a la vida; en la mort sols hi pensen els pobles sense fe, perquè són inútils per viure y tenen morta la voluntat. Y encara que siguin les noves generacions les que fassin aquestes coses per nosaltres tant desitjades, el nostre esperit, la nostra ànima, el nostre anhel viurà en les seves obres, perquè seran les nostres obres, serà la pràctica del nostre pensament.

A la nostra idea li hem de donar una orientació tant ferma y segura, que no pugui mai desviar-se ni esterilitzar-se'l seu esforç, doncs la nostra civilització ha d'esser més vital que les que han tingut els altres pobles, que han caigut

L'APLEC DE SANT MEDÍ, DIBUIX DE L'AINAUD

y s'han confós per no estar estrictament fundades desde son començ en la Naturalesa.

Potser molts, dientse nacionalistes y tot, se'n riuran dels nostres entusiasmes, mes nosaltres, vers apòstols, igual que'ls precursors del moviment catalanista, no n'hem de fer cas de aquestes burles, donchs a Catalunya, com a tot arreu y en totes les idees, hi haurà sempre un estol de gent desconfiada y regressiva que voldrà conservar els motllos fets, mes la força d'aquesta gent no es cap y el nostre entusiasme els arrossegirà, mal que'ls pesi, pel camí de la veritat. Y aquí està la seguretat del nostre èxit: en no aturarnos mai, en seguir sempre avant, en que hi hagin sempre joventuts—els futurs futuristes—que vegin nous horitzons de vida més amples y espaiosos.

Hem de dedicarnos al conreu de la voluntat, una voluntat ferma y decidida, y la nostra senyera, el nostre mot suprem, ha d'esser: *volèm*.

CATALANISEM EL NOSTRE ART. PER GABRIEL VINYAS

La catalanisació a Catalunya ha d'esser en tots els ordres de la vida y ab tot lo que continuament estem ab contacte.

A les grans ciutats, a les grans poblacions, l'agombolament de gent arribada d'altres terres fa que les costums, el modo de viure y fins el modo de sentir perdin el caràcter propi del terror en que's viu.

La barreja de costums diferentes, la barreja d'idees porten una heterogenitat de caràcters que fa que les ciutats totes s'assemblin, perquè la *tònica* d'aqueixos apilotaments es la mateixa y llur organització igual.

D'això els homes de pensar avençat en diuen cosmopolitisme, y verament se pensen que es una bona qualitat, ja que creuen fermament en l'ideal utòpic de la patria universal, ont els homes serien considerats iguals, les fronteres desapareixerien y tots serien regits per un mateix motllo.

Però deixem els homes idealistes que frueixin els seus somnis y els homes que no fugim de la realitat seguim la tasca de definir bé'ls caràcters de les nacionalitats, que es la manera d'harmonisarles les unes ab les altres.

Aquí a la nostra ciutat de Barcelona en tenim un exemple ben clar d'aqueixa desnacionalisació: les nostres costums, la nostra llengua, les nostres arts y fins el nostre pensar estàn descatalanisats; Barcelona no es ben catalana, y això es un perjudici gros en contra del nacionalisme català.

Creieu que en París està sintetisada la nació francesa? Creieu que en Berlin estàn sintetisats el caràcter, les costums alemanyes? No. París tot ho es menys francès, com Barcelona no es pas ben catalana.

Y per això no'ns tenim d'extranyar de que hi hagi catalans barcelonins que vagin en contra de la seva patria; com tampoc ningú pot formarse cap criteri sobre'l caràcter català estudiant solzament els catalans de Barcelona. Com també no hi pot haver una sola opinió general, sinó que aqueixa heterogenitat de gent fa que hi hagi tantes opinions com caràcters forasters hi han reunits.

Barrejades nostres costums ab les estrangeres resulta una vida tant diferente de les veritables costums catalanes, que qualsevol que jutgi nostre temperament, nostre caràcter, per lo que succeeix en la nostra ciutat, se creurà que som revoltosos y ruins, y això tots sabem que no es pas així, ja que som pacífics y reposats; mes el que llegeix els diaris trobarà mil successos sagnants que hauràn tingut lloc en aqueixa gran ciutat, y això el farà restar convençut de que es el nostre caràcter català el que porta aquests conflictes entre'ls ciutadans; però si aqueixos senyors se fixen un xic en qui són els protagonistes d'aitals fets veuràn que quasi bé tots passen ab gent estrangera, ab gent vinguda aquí ab caràcter y costums ben diferentes de les nostres.

En art succeeix una cosa semblant, y en art pictòric més que en cap altre; fins avui, fóra de les obres dels clàssics catalans, molts d'ells anònims, que si bé el seu art no havia nascut en ells, l'havien adaptat al ambient y a les necessitats de la seva patria, avui quasi bé no hi ha cap obra moderna que veritablement posseeixi'l sagell de la nostra terra.

Aqueix art, importat de les nostres veïnes terres ha desnaturalisat nostres artistes, y al mateix temps ha corromput a la *massa* que admira les seves obres. Els uns perquè's deixen portar per les corrents externes, els altres perquè vicien llur vista ab obres dolentes, el nostre veritable art ha restat abandonat pera deixar

passar una invasió d'obres forasteres que moltes d'elles són un atentat a la finalitat de l'Art.

L'Art ha esdevingut a representar els goigs, els plaers, el sensualisme; ja no es un sentiment enlairat lo que's despren de les obres; ja no són sentiments bons, sentiments patriòtics, els que propaguen les obres que'n diuen d'art, sinó sentiments degradats pel refinament d'aqueixa vida ciutadana ont tota mena de vicis hi tenen cabuda.

Sí; a tots els que, encara que quelcom mal-mès, conservem verge'l nostre sentiment artístic, ens toca portar a terme la continuació d'aquell art català dels nostres clàssics: tenim de propagar el sentiment que inspirava an aquella gent a propagar el seu art sincer y ple de bonesa pels homes.

No vull pas dir que'ls tinguem d'imitar; d'ells, de les seves obres, sols ne tenim de pendre la finalitat: ells, sincerament, ab fe, creaven el seu art, tot ell posat al servey de la religió, perquè la societat ho era.

Ara l'artista, la seva única finalitat es ferse un nom, crearse una reputació, pera poder ab la seva superioritat adquirir aventatges damunt els altres; avui, si s'obligués a pintar sense firmar les obres, quasi be ningú pintaria ni esculpiria; les d'abans, la majoria de les obres són d'autors anònims; això demostra la poca sinceritat dels artistes d'avui.

Fins que tots els nostres artistes pensin y sentin a la catalana, nostres costums no's purificaran y no agafaran el sagell de la nostra terra.

LES JOGUINES Y L'EDUCACIÓ. PER LÉO CLARETIE

El ciutadà Hervé diu algunes tonteries, mes entremitj d'aquestes ha dit una cosa ben sensata:

«La religió de la bandera neix dins la família, ont els pares, ab els seus presents de sabres, timbals y trompetes, donen an els seus descendents idees de combat.»

Es veritat; y aqueixa veritat que afirma l'influencia de les joguines en l'educació, ja va suggerir en 1853 al jove Hipòlit Rigault una de les més brillants y més cèlebres de les seves paradoxes. La paradoxa ha sigut la veritat del demà,

els temps s'han complert y ja no's nega tant l'influencia moral de les joguines. Així es que bellesa, harmonia, proporció, mida, economia, modestia, elegancia, totes aquestes qualitats tant estimades estan en el poder d'una nina l'ensenyarles a la seva mareta.

Recordeu *La familia Bensiton*, de Victorien Sardou?

—Les criatures son lo que d'elles se'n fa. Aqueix no estava encara esmenat que jo ja li deia: «—Bensiton, ten compte ab les teves joguines. Per què la França ha anat tant llarc temps enmitj de la gloria militar? Es perquè primer ens educaven en jugar ab soldadets de plom, ab timbals petits y ab fusells en miniatúra... Y lo que jo li he posat en les seves mans son unes balancetes pera que aprengui a pesar bé les coses; un lente pera que s'acostumi a veureles de més lluny, y una brúxula pera que may ignorés de quina part bufa'l vent...»

Desgraciadament, els pedagogs y els autors de tractats d'educació es creuen massa grans pera ocupar-se d'aquestes futeses, que moltes vegades son coses ben serioses, *seria nugis*. Els grans esperits mateixos, que saben prou bé que no hi ha cap futesa quan se tracta de la mainada, s'han oblidat el capítol de les joguines;

DIBUIX, DE L'AINAUD

el Tasso, ab son *Père de famille*; Rabelais, ont *Gargantúa* no juga més que a pilota; Rousseau, que en l'*Emile* no juga ab res; Fenelon, que en *Les jeunes filles* les fa jugar a dames.

Fröbel, Pestalozzi, y aquí Gréard han vist l'erro y no han tingut pas aquesta deixadesa, han pres les joguines ab serietat. Ja s'hi comença a pensar. Anys enrera, se feu a Liège un Congrés de l'Educació y Protecció de l'infantesa. En aquest programa s'incluí una relació sobre l'influencia de les joguines en el progrés moral de les criatures.

Aqueixes coses semblen noves. Es necessari admirarsen. Una joguina, un berganci, un ninot dels que estirant un cordill fan anar les cames y els braços, vetaquí l'objecte que 's posa primer en les mans de les criatures.

Tota la seva atenció, tot el seu estudi estan concentrats en aquestes joguines que creen les seves primeres sensacions. Y no devem inquietarnos perquè aquest objecte no pugui malmetre en ell la primera noció de la bellesa? Per què'ls tenim de dar joguines ab caps estrafets y extranyes? Per què, pera divertir les criatures, lo primer que se'ls dóna sos joguines que li demostrin la lletgesa o bé l'ostentació vanitosa del preu?

Penseu, doncs, que'l jugar es l'ocupació més important, més seria de tots els petits. Els nins, ab els seus ditets rosats, mouen y sacuden el llur berganci; estudien; exerciten els seus sentits naixents, palpen, miren, escolten el sò del cascabellet; ells s'acostumen a apreciar les distancies, les proporcions, les formes y els colors; entren en contacte ab el món exterior, que comencen a conèixer y del que'n reben les primeres fonamentals nocions; formen ja la seva ànima.

Els esbossen els seus primers raonaments tot estirant el gep roig o blau del seu putxinell. Ah! Per què, doncs, ha d'esser un putxinell-li?

Quina costum més extravagant de donar a les criatures coses lletges, una figura geperuda ab la barra de taló, el nas encorbat, ab el tòrax deformat, cama-tort, ab el color rogenc y els cabells blancs! O bé es un ninot estúpit y horros de cartró, arrugat, ridícul, monstruós. Vetaquí els primers amics que doneu an els vostres fillets. Vosaltres mateixos els esculliu els primers companys, ridículs y lletjos. Aquestes són les primeres mostres que'ls presenteu de l'humanitat! Ja'ls sobrarà temps de trobarne de putxinell-lis, massa que'n trobaran durant la seva vida!

Molt sovint aquests ninots tenen al ventre un xiulet o una manxa que baix la pressió treu un sò escanyolit, fals y desagradable, y Rigault tot indignat diu: «Vetaquí la primera idea que se'ls hi dóna de la musica!» L'infant debuta ab una nota falsa... Sembla extrany que França hagi pogut produir musics! Què direm dels pintors? El pintat de les joguines es escandalós, brutal, anti-estètic, fatal per les vocacions d'artistes. Qui sab quantes n'han destruït les joguines!»

Y quin partit encara no se'n pot treure de les joguines instructives pera l'infantesa, sense necessitat de caure en l'exageració bromista de Madame de Geulis, qui feia estudiar l'història de França en el fons de les taces de pendre cafè.

La geografia, l'història, la ciència poden esser presentades a l'infantesa de manera que no sigui ni aspre ni desagradable. Mireu l'èxit que ha obtingut aquest istiu el Panorama de l'Història de França, fet ab nines y ab figures disfregades.

Es necessària una llei de sumptuària pera les nines ordinaries. Tenen una elegancia de mal gust, luxoses, deixades; elles ensenyen a les noies les pitjors lliçons pera esser vanitoses y indiscretas. Féulashi tornar el pudor y la distinció.

No donem jamai als infants cap mena de joc d'etzar, propis pera desenrotllar en malhora y massa aviat els instints dels jugadors. Oferim-los jocs de força y destresa. Utilisem l'esbarjo en profit del saber. Comencem ben prompte, car desde'l breçol, l'infant, tot lo que ell veu y tot lo que sent, fan els elements essencials de la seva naturalesa, del seu caràcter y de la seva vida interior.

Es ja temps d'ensenyar als nostres «paquetaires» lo que feien els seus avant-passats d'enfonzar la tradició en el seu origen, de suscitar l'invenció per l'imitació, de suggerir la novetat per l'estudi del passat, de crear mètodes, exemples, museus, y d'advertir, en fi, que es necessari aprendre d'esser modista o ferrer, y potser també serà necessari imposar an els futurs fabricants de joguines un aprenentatge, com se fa en les escoles professionals d'aquest genre a Alemanya, a Hongria, a Rússia. Nosaltres no'ns tenim de deixar separar, es necessari resistir, car les joguines són molt més importants de lo que's pensa pera la joventut d'un país. Se pot dir molt bé als pobles: «Mòstrem les teves joguines y te diré com ets».

(Trad. del francès.)

LES DÒNES DE PLOUGASTEL AL APLEC DE SANTA AGNA DE LA PALUD, QUADRO DE COTTET

EXPOSICIÓ D'ARTISTES INDEPENDENTS. PER M. A. SÁNCHEZ

El fer una crítica, tal com s'arriba a entendre aquesta paraula, no es lo que'm sembla més llògic que s'ha de fer quan uns artistes, desitjosos de fer entendre les coses del món tal com ells les veuen, exposen les seves obres. Però veient la manifestació que uns quants artistes han fet en el Círcol de Propietaris de Gracia, y davant per davant de la infinitat d'apreciacions absolutament absurdes que ha fet una part de la nostra premsa, ressò, al cap-d'avall, de la gent que ha comentat aquesta Exposició, gairebé es necessari dir quelques paraules.

Pera poder jutjar molt millor aquesta Exposició dels independents, hem de fer unes quantes recordances. Hem de recordar la vida artística que s'havia anat desenrotllant a Barcelona d'ensà de la darrera Exposició Internacional. En tot

aquest temps s'han anat celebrant d'Exposicions individuals y de colectives de petits agrupaments, molt interessants. Els verament iniciats, els que tenen fe de debò en les seves obres, no han perdut cap ocasió de mostrar els seus treballs, y d'una manera o altra, recorrent a vegades a llocs poc avinents pera ferhi cap manifestació d'aquesta mena, han fet arribar les seves obres fins al públic.

Però tot això sempre dins d'un ambient reduït y unes condicions dolentes. Per etzar y a batzegades s'han anat organisant totes aquestes manifestacions en aquests darrers anys. Tenint d'esser uns humils vassalls y tributaris de segons quines cases pera poguer exposar els seus treballs en relatives bones condicions, y treballant sempre, produint continuament, sense poguer ilusionarse ab que aitals obres, al terminarles, poguessin arribar an aquells per qui estan fetes, voltades de totes les condicions que són absolutament precises pera exposarles. Però enmitj d'aquesta desor-

ganisació de les nostres coses d'art, el nostre Ajuntament inicià l'idea d'organisar una Exposició d'Art, y això, no cal dirho, fou un moment de joia ont reviscolaren els entussiasmes de nostres artistes. Y al pendre forma aquesta idea, al començar a treballar en els fonaments de tant bella obra, per tant temps desitjada, se vegé ab desengany que no la edificaven pas en terreny gaire segur pera que tingués la trascendencia que era necessari que portés en sí aquesta obra. Cregueren els seus organiadors que l'importancia grossa la donarien el nombre de les obres estrangeres que hi poguessin haver, y en aquest sentit decantaren els seus treballs.

Així s'ha anat desenrotllant tot lo de l'Exposició, y així s'ha arribat a formarla. Però als artistes d'aquí, els que hem comentat el caràcter que se li donava, els que'ns en condolíem, els que consideravem que, a la fi, tot això era conseqüència molt lògica d'una pila de causes que s'han anat succeint ab complacencia y entusiasme de molts, no'ns podia tampoc plaure massa que tot lo nostre, que l'esfors de la gent que aquí pensa anar desenrotllantse, res més hi tingués cabuda entrant per la porta dels que estan consagrats o per la del favor.

Y d'aquest plany, d'aqueixa visió desgraciadament certa es quan comença a creures la necessitat de fer una Exposició d'artistes independents. Y aquesta's fa partint d'una base, pera modificar unes quantes equivocacions en l'avenir.

Aquesta independència, senyors, que no la compreneu, y a vosaltres que us fa gracia que hi hagin independents en tractes ab un governador, no tenen res que veure ab els Independents de París. La paraula independent sembla que no pugui tindre altra forma en la pràctica que la que li han donat els que ab aquest nom fan Exposicions en aquell país, y partint d'aquí, es clar, no hi troben cap analogia y se'n riuen ab llàstima; y els altres, com saben que cap jurat ha pensat per ells pera assegurar lo que està bé, també en protesten, contrastant ab els que troben que'ls expositors de Gracia són pocs rebels.

Y si vosaltres, els que us fa veure les obres molt atenuada la seva independència el fet de que hi assistissin les autoritats de la *provincia*, haguessiu tingut d'organisar aquesta Exposició ab molt d'entussiasme, però ab molts pocs cabals y ab el desprecí de molta gent que

s'escriuixia al sentirne parlar, me sembla que encara potser haurieu anat més lluny al fer concessions a la vanitat de certa gent, que mercès an ella ha sigut possible celebrar aquesta Exposició.

L'Exposició del Círcol de Propietaris de Gracia es l'independència dels que volen ordenar el que a Barcelona hi hagi èpoques en les que'ls artistes exposin en les més bones condicions les seves obres y les dels companys d'altres llocs, tot això esperant el temps que pera fer Exposicions no hi hagi temps determinat.

La seva independència es que no volen que precisament se formin els Museus de la nostra ciutat ab obres comprades en Exposicions que esclaten al cap de deu anys de no fersen, sinó que han d'esser sempre que's cregui que l'obra d'un artista pot tindre un interès positiu col·locat en el Museu. Es a dir, poguer arribar a mostrar llurs obres sempre en totes ocasions y que aquestes obres arribin a esdevindre útils, y que l'educació per medi de l'Art esdevingui un fet, donant moltes facilitats pera que'ls nostres artistes se sentin esperonats pera produir, ab seguretat d'esser respectats, el seu treball.

Y en una Exposició d'aquesta mena tothom hi ha de ser: no s'ha d'excloure pas a ningú. No han d'esser pas els mateixos de l'ofici que han de fer la selecció. Ha d'esser la gent, jutjantllos, que'ls hi resta en ells lo que més els ha fet sentir.

Tot això es lo que representen els Independents de Barcelona, quin primer assaig s'ha fet a Gracia; aquesta es l'idea que ha fet nèixer aquest aplegament d'obres, idea prou enlairada pera que tots els que estan interessats en que tota mena d'iniciatives y obres tinguin més durada y trascendencia que la que li puguin donar aconteximents momentanis, li dediquin les seves lloances, y en comptes de veure rivalitats y competencies que no són certes, hi vegin solzament la seva tendencia generosa y benefactora,

Quan vegeu a l'Exposició un grupus de gent davant d'un quadre y sentiú que'n fan xaradorosos elogis, senyal que es dolent. Es un criteri que no falla. Verament fa llàstima veure l'actual decadencia del bon gust. El públic d'avui es refractari a l'Art.

PAUL GSELL

SACRIFICADA. PER JOAQUIM ROSSELLÓ Y ROURA

Les relacions que Elissenda Morell sostenia ab l'Albert Solé havien sigut trencades sobtadament, sorprenentla en son períod més agut de febre amorosa, quan més son cor li demanava ésser compresa y estimada.

Exigencies de familia, interessos mal avinguts, les mil petiteses que solen determinar els grans cataclismes en materia de prometatges, havien motivat aquella desfeta. Y ella havia plorat desesperada y inconsolable la perduda d'aquell afecte devingut necessari, convensuda de que cap més podria substituirlo.

De moment sentí com si una eterna nit hagués penetrat de sobte en son cor y's trovés humanament desamparada, com si un quelcom essencial acabés d'ésser destruït en ella, determinantli un afany de repòs, com un desitj de sustraures a la vida que, sense amor, considerava innecessaria y fatalment perduda.

Durant molt temps, en lo més pregón de son cor sofrent, seguí rendint piadós culte an aquell amor, quines tendreses pressentia que may més

havia de fruir, y reconcentrada en sí mateixa, visqué la vida del dolor, enervantse ab les voluptuositats del sofriment, torturantse ab el record de les passades joies, il·lusionantse ab l'esperança d'una mort propera, com cosa inevitable.

Aqueixa idea arribà a constituir la seva gran preocupació. Morir! Oh! La joia suprema! Morir d'amor! Morir jove y hermosa, el rostre sagellat ab la noble grogor del sofriment, elevantse sobre les vulgars multituds materialisades... Obligant an ell, a l'Albert, a recordarla sempre, a recordar eternament el sacrifici que ella li feia de la vida... Condemnantlo a viure anyorant el regust saborós de sos llavis festosos, l'inefable tendresa de sos abraços...

Però un dubte s'alçà de prompte en son cor, dubte crudel de si, realment, ell seguiria estimantla sempre més, de si's recordaria d'ella pera anyorarla y plorar son record. Y un jorn la trista realitat li mostrà d'un modo precís que tot estava acabat, que un abim d'indiferencia y fredor els separava. Tot li deia que aquell amor d'altres temps havia mort y no tornaria a rebrotar jamai.

L'Albert havia sapigut prescindir d'ella serenament, sense mostrar contrarietat, y la seva

GIOVANNA TORNABUONI Y LES TRES GRACIES (MUSEU DEL LOUVRE), QUADRO DE SANDRO BOTTICELLI

vida havia seguit la normalitat del seu curs, sense trasbalsaments de cap mena.

Poc a poc, Elissenda començà a sentir-se ferida d'aquella indiferència que tenia tot l'aspecte d'un estudiat menyspreu. Y degut an això, lentament anà acumulant en contra d'ell tot l'odi elaborat en son cor, odi que era com un sediment d'aquell amor violentíssim d'altres temps trasbalsat pel dolor d'un immerescut menyspreu.

Sos pares, ses germanes y fins les amigues l'ajudaren en aquell treball de desafecció, creient així guarir ab més facilitat la ferida que sagnava encara en son cor. Però ella, per sa part, violentament, ab feréstega brutalitat, s'esforçà ardidament en anar matant totes ses il·lusions; tots els joiosos records els anà enterrant en l'ombra trista de son cor sofrent y damunt d'ells hi encengué la pira ont flamejaren els més esbogerrats somnis de venjansa.

Després de cinc anys, per primera volta anaven a trobar-se cara a cara; per primera volta tornarien a parlar-se.

Aquell matí Elissenda havia rebut d'ell una lletra, freda, d'un laconisme humiliant, notificantli son proper casament y proposantli el cambi mutual de les lletres llurs, testimonis fidels de l'amor d'altres temps. Y no obstant els termes en que estava concebuda, ella havia acceptat quasi joiosa, sentint, però, en son cor un deix d'amargor profunda.

En un moment havia sentit reviure tot el passat y havia plorat entenedrida; després plorà ab tota l'amargor d'una ànima ferida, abandonada.

Tot l'odi que creia sentir per ell no havia sigut més que una ficció. Fins en aquells moments decisius no ho havia comprès, al sentir-se torturada de gelosia, al pensar que una altra dona posseiria aquell amor que ella havia perdut per sempre, y que aquell cor que havia glatit per ella glatiria potser ab més entusiasme per aquella altra dona; al pensar que aqueixa dona seria immensament ditxosa, y ella, Elissenda, no ho tornaria a ser may en la vida...

A l'arribar a la Catedral, lloc prefixat pera l'entrevista, el claustre era desert, silenciós. Les primeres ombres capvesprals devallaven pausades y misterioses de les antigues voltes, y altres ombres emergien dels recons dels altars, dels sòcols de les columnes, de tots els accidents arquitectònics y motius ornamentals, y lentes s'enfilaven amunt, fonentse en l'ombra compacta sospesa en les grans arcades.

Un bec de gas lluí a un cap de la gran nau, aclarint feblement les tenebres, que per moments devenien més espesses.

Arrambat a una columna l'Albert esperava.

Elissenda havia arribat sobresaltada, angiosa, y la seva arribada fou rebuda per part d'ella ab un salut cerimoniós, refinadament cortès, que an ella li incidí les entranyes.

Abdós s'esguardaren una bona estona, sense obrir els llavis, a la claror tremolosa y melancòlica de la llum del gas, que projectava sinistrament les ombres llurs en l'enllosat ple d'inscripcions y relleus, ab cranis y òssos encreuats.

Després l'Albert parlà pausadament. Li exposà els motius que havia tingut pera obrir en aquella forma. La satisfacció que naturalment havia de produirli an ella el recobrar la possessió d'aquells papers, en els quals havia vessat tota la ingenua tendresa de son cor jove, ses passions y ses follies sens reserva... Ell considerava necessari retornarli, ab aquells papers, sa llibertat complerta...

Elissenda callava; el plor lliscava per ses galtes silenciós, humil...

Tremolosa, ab dolorosa recansa, se desprenqué de les lletres que ses mans extrenyien febrores, y al rebre les que se li oferien sentí al cor una dolorosa opressió y en son front hi perlejà una suor gebrada.

Tenia plena consciencia de que acabava de realitzar-se un fet irreparable. Li semblava que tot estava acabat, que ella mateixa se'n anava... que's moria d'amor incompres...

—Tens alguna cosa per dirme o algun càrreg pera ferme?—li digué l'Albert. Y ella mogué el cap ab melancòlica resignació. No, no tenia res per dirli, cap càrreg pera ferli.

—No desitjes de mi alguna cosa?—insistí l'Albert.

—Res; lo que demanaria es impossible—va respondre ella ab lassitut.

—Provaria de complaure't, per darrera volta...

—No, no es possible. Tinc les lletres, testimonis vivents d'aquell passat. Elles no podran parlar, però ma consciencia... El passat no podrà deixar d'haver sigut...

—Es cert.

—Tu vas a esser felís...

—Ho espero...

—Es mon desitj... Jo no podré esserho mai més... Adéu!...

—Adéu!...

DOLOR DE PARE. PER JOSEP BURGAS

Van ara a enterrà el noi
d'un veí de l'escala.
Ella y jo ens ho mirem
desde'l terrat de casa.

Damunt del cotxe blanch
ja hi ha la blanca caixa.
El dol ja es al carré;
els capellans ja canten.

El pare, ab el cap baix,
darrera el cotxe avança.
La mare, en el balcó,
plora desconsolada.

Ma esposa que'm diu: — Veus?
Tenim més cor les mares.
Els homes no sentiu
tant dolor com nosaltres.

Ma esposa així ha parlat
y no s'ha errat de gaire:
Com ha de tenir cor
aquell infelís pare...

si el seu cor va endavant,
dins la caixeta blanca!

TEATRE ÍNTIM

SEPULCRES, DRAMA DEN J. PUIG Y FERRATER. — LA MÁ DE MICO, CONTE INGLÈS DEN W. W. JACOBS, TRADUIT PER S. VILAREGUT. — EL DRAC, DRAMA DEN J. POUS Y PAGÈS.

Quan s'arriba a comprendre el gran interès que tenen les obres, la manera de presentarles y altres qualitats que posseeix el Teatre Íntim, y la bona tasca que fan els ciutadans que s'apleguen pera donar a conèixer una feina tant interessant y positiva, no cal fer un anàlisi y anar trasmetent una per una les impressions rebudes de les obres representades, perquè ni en poc ni en molt s'orienta al que per sí mateix ha rebut les sensacions de les obres que ha vist, ni s'arriba a donar una lleugeríssima idea al que no ha assistit a la representació.

Poc o res, representa l'anar agombolant en una crònica d'aquestes lo que li pugui semblar d'aitals obres a un esperit esquisid y culte com se vulgui, però que ni aquella impressió, sortida d'aital esperit, pot torcer la rebuda per un altre mancat d'aquestes bones qualitats o de qualsevol que les superi.

Però lo que fa que s'engrandeixin als meus ulls les representacions d'aquesta mena, es que jo hi vaig veure gent encisada y esma-perduts a un temps, que són els mateixos que he vist en aquell teatre rient y aplaudint les xavacanades més grosses. Y la vetlla de la sessió del Íntim començaren per estar respectuosos, y acabaren per impressionarse de debò, ab *Sepulcres*, *La mà de mico* y *El drac*. Plè, en gran part, el teatre per gent intel·lectual, y entusiasmats aquests per diferents aspectes de les obres, no superaven pas en entusiasme an aquells pobres esperits que qualche vegada els hi tingut llàstima mirant-mels com reien, solzament reien ab obres desgraciades. Aquest aspecte tant interessant—si no'n tingués d'altres d'aspectes tant interessants com aquest—justificaria un teatre com el que dirigeix en Gual. Aquest oratge tant sanitos, filtrantse per llocs que tant necessiten que hi entri, s'endú tots els nostres entusiasmes: això y obres com les den Pous y Pagès, que es un assaig important de lo que l'autor pensa fer com a teatre popular.

NOVES

REMEMBRANÇA. — El dia 10 va fer cinc anys que perdérem els catalans el gran Mossen Cinto Verdaguer. Nosaltres els de FUTURISME rendim ab aquestes ratlles un humil, però sincer record a la memoria d'aquell home que va deixarnos tant belles obres.

A NOSTRES FELICITANTS. — Ben coralment agraïm les moltes y entusiastes felicitacions que hem rebut dels que llegeixen FUTURISME saludant l'aparició de nostre primer número.

Nosaltres, aimants sempre de la justícia, traslladem bona part dels elogis rebuts a nostres col·laboradors y especialment als amics de *La Neotipia* que, ab un zel digne de tot elogi, han sabut donar a nostra Revista una presentació de bon gust y serietat que l'ha feta simpàtica a tothom.

Els col·laboradors, com nosaltres, hi aporten tot el seu esforç y entusiasme en aqueixa obra per l'enaltiment de Catalunya.

A L'ASSOCIACIÓ DE LECTURA CATALANA. — De vosaltres hem rebut, sintetisat en un article, la feina que heu fet y la que penseu anar desenrotllant.

Si la mena d'esser d'aquesta Revista no obligeu a tindre feta la compaginació del número ab bastant temps d'anticipació, en aquest hi hauria anat vostre treball, car tant interès

sant com a vosaltres, ens sembla que ha d'esser discutida y raonada la tasca que ab tant entusiasme porteu a terme.

ALS DEL «CU-CUT!» — A vosaltres, els que continuament heu estat bregant pera desfer erros y mal-entesos de la nostra gent, ens adresem nosaltres, pera que ajudeu a desferne un altre d'equivocació molt arrelada en nostra premsa.

Tot sovint, en caricatures y articles, se fan aparèixer als artistes, com a sers despullats de tota mena de sentits, com a homes famolencs, despreciats de tothom y fent reflexions gens falagueras davant de tota mena de queviures. S'acostuma a representarlos an els artistes, com a esperits, que tan se'ls endona lo més elemental de la vida, y se'ls dibuixa y descriu pidolant, y buscant medis pera viure com el més trist y desgraciat dels pòtols. Y aquestes descripcions y visions que apareixen com la vera imatge dels artistes, contribueixen d'una manera desgraciada a formarse el nostre public un concepte tan equivocat de la missió enlairada que pot arribar a complir un artista, que'ls que no se'ls miran ab fàstic com a tauls y *tarugeros*, se'ls miran ab una llàstima tan fonda, que no arribem a sapiguer quin dels dos conceptes es el pitjor.

Y vosaltres ab la força de la vostre publicació podeu arribar a esmenar aital concepte, suprimint en lo possible del *Cu-cut!* tot allò que d'una manera directa pugui molestar an els artistes que no son com els que alguna vegada feu servir de model.

DE RECOMPENSES. — En aquests dies que tant s'ha parlat y discutit sobre la distribució de recompenses que ha fet el jurat de l'Exposició Internacional de Belles Arts, ens plau recordar un fet de l'antiga Grecia, que contrasta d'una manera certa ab alguns dels esperits mesquins del nostre temps.

En Polygnote fou un dels primers pintors, (aparegut en l'any 416 abans J. C.) que sortintse del *monochrome* o sia de l'ús d'un sol color, pintà ab els tres colors fonamentals, essent celebrat aquet pintor per tots els seus compatricis tant per la bellesa y caràcter de les figures, segons els escriptors de l'època, com per el gran nombre d'obres que arribà a produir. Ont deixà major nombre de treballs, fou a Atenes y a Delfos, y se trobaren confosos y esmaperduts sos compatricis pera remunerarli tant importants y belles obres.

Y el concell dels àrbitres, fentse ressò del voler del poble grec, que tant indentificat y entusiasmats estava ab la seva obra, li donà la més alta recompensa a que's podia aspirar, en aquell temps, sense que ningú l'hagués assolit avans que Polygnote, que consistia en poguer estar allotjat y festejat, en totes les viles y llocs de la Grecia.

En aquesta forma tant senzilla y grandiosa

d'esser agraits els treballs d'un artista, queda demostrat l'alt concepte que arribà a tindre de l'Art aquell gran poble y els seus conueuadors. Y contrasta, com deiem abans, ab la forma tan barruera y comercial com part del nostre públic y bon nombre dels que passen com artistes, entenent que han d'esser recompensats els seus treballs.

ELS OPOSATS. — Aquest es el títol d'un drama den J. V. Colominas que, ab motiu de la I Exposició d'Artistes Independents en el Circol de Propietaris a Gracia, s'estrenarà el prop vinent dijous, dia 20, en el teatre de dita entitat.

De les noves que'n tenim, sembla que aquesta obra serà molt discutida.

SABADELL. — CERTAMEN LITERARI DE 1907. — La Lliga Regionalista de Sabadell anuncia un Certamen Literari que tindrà lloc en aquesta vila el dijous, primer d'Agost vinent, ab motiu d'esser la festa major.

S'admeten composicions, fins al dia 10 de Juliol proper, a casa del segretari del jurat, Rambla, 6.

OBRES REBUDES

SOBIRANIA. — Hem rebut un exemplar de la novela catalana *Sobirania*, del pulcre escriptor Josep M.ª Folch y Torres, de la qual se n'ha fet una segona edició a causa d'haverse agotat la primera en poc temps.

Remerciem coralment al Sr. Folch y Torres la seva amable dedicatòria y el felicitem per l'èxit obtingut ab el seu llibre, del qual ne parlarem de la manera que's mereix en un dels vinents numeros.

ESTELES. — Igualment hem rebut un exemplar d'*Esteles*, del conegut escriptor en Lluís Via.

Es *Esteles* l'última obra publicada per la notable «Biblioteca *Juventut*», y la constitueixen un aplec d'hermoses poesies, de les quals n'oferim en aquest número una bella mostra.

Agraim l'envio, com també la carinyosa endressa que'ns hi fa el Sr. Via.

Dintre poc ne parlarem ab més detenció.

ANUARI OLIVA. — El notable impressor de Vilanova y Geltrú y exquisid artista Víctor Oliva, ens ha enviat un exemplar del seu notabilíssim *Anuari* que constitueix una bella y important mostra de lo que en les arts del Llibre's fa a Catalunya.

Donada l'importancia de l'obra, com també de la personalitat que en aquest bell ram de les arts industrials s'ha fet el Sr. Oliva, ne parlarem ben aviat, tal com se mereix l'important obra amorosament editada per la casa Oliva.

Bussó pera la correspondencia: carrer de Mallorca, entre 257 y 259, passatge.

Pera subscripcions a FUTURISME dirigirse a les llibreries *L'Avenç* y *Verdaguer*

≡ Fayans Català

GRAN VIA (Carrer de les Corts), 615

Sucursal: Carrer Major, 13 - GRACIA

Objectes de moda pera regals ☿ Immens assortit
de bomboneres pera casaments y bateigs ☿ Per-
fumeria fina marca "Parfumerie aux Fleurs"
Extractes ☿ Colonia ☿ Quina ☿ Locions vegetals
Savons ☿ Dentrífics ☿ Polvos d'arroç extra
Perfum de moda TIBIDABO, en extractes
locions, savons y polvos ☿ ☿ ☿ ☿ ☿ ☿

¡SEÑORAS!

El Depilario Segalá, extermina el pelo ó vello
sin perjuicio alguno.

Los Parches Santa Rita, evitan el aborto.

El Jarabe infantil Segalá obra prodigios en la
baba, forro, irritaciones, calenturas, etc.
jamás perjudica. Debe usarse desde el
nacimiento á la completa salida de la pri-
mera dentición.

Botica de la Corona, calle Gignás, 5
y Centro de Especialidades
Rambla de las Flores, 4 - BARCELONA

TALLERS DE METALLISTERIA

DERCH GERMANS

Ricart, 8 y 10 ☿ Plassa de la Llana, 10

TELEFON 1993

FUNDICIÓ DE TOTA MENA DE PESSES PERA

MAQUINARIA, LAMPISTES Y DEMÉS DEL RAM

CONSTRUCCIÓ D'APARELLS PERA GAS Y ELECTRICITAT

PRESSUPOSTOS PERA TOTA MENA D'OBRES

ACETILÈ

Els
productors

més pràctics y senzills

Referencies d'ensà del 1896

Vicens A. Ballester

Diputació, 262

BARCELONA

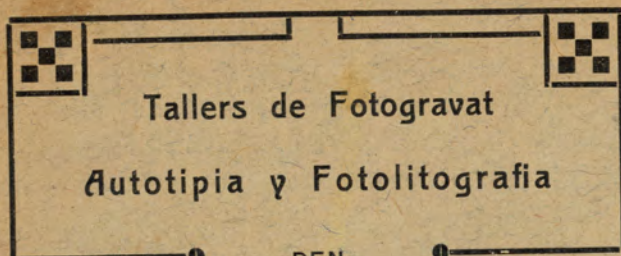
Cardús *Fàbrica*

de

Paraigües - Ombreles - Vanos

Portaferriça, 10 = Barcelona

☿ BON GUST Y ECONOMIA ☿

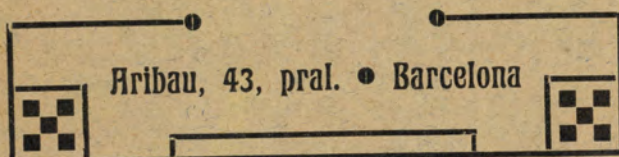

Tallers de Fotogavat

Autotipia y Fotolitografia

DEN

JOAN PI

Aribau, 43, pral. • Barcelona

G. HOMAR

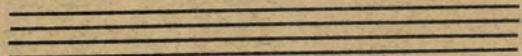
MOBLES • LÁMPARAS • DECORACIÓ

CARRER DE LA CANUDA, NUM. 4

— BARCELONA —

FUTURISME

 Revista Catalana

Sortirà el 1.er y 15 de cada mes

Direcció: Mallorca, entre 257 y 259

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Catalunya	1'50 ptes. trimestre
Numero solt	0'20 ..
.. atrassat.	0'30 ..

